

Báo chí giải pháp góp phần kiến tạo giá trị để xây dựng xã hội tốt đẹp hơn

17:08 24/01/2025

Tác giả: Đang cập nhật

Trong bối cảnh báo chí truyền thống gặp nhiều thách thức từ mạng xã hội và các kênh truyền thông khác, báo chí giải pháp đang nổi lên như một hướng đi mới đầy triển vọng. Thay vì chỉ tập trung vào việc đưa tin tiêu cực, báo chí ngày càng hướng tới những giải pháp cụ thể nhằm giải quyết các vấn đề xã hội một cách hiệu quả và bền vững.

Theo nhiều chuyên gia, báo chí giải pháp không chỉ là phương thức mới, còn là chìa khóa để cải thiện chất lượng, uy tín của báo chí truyền thống. Điều này đồng nghĩa với việc các cơ quan báo chí phải đổi mới từ bên trong, từ việc đào tạo lại đội ngũ phóng viên, đến thay đổi cách thức tiếp cận thông tin và phục vụ nhu cầu độc giả.

Giải pháp để báo chí truyền thống giữ vững vị thế

Hàng ngày, có hàng nghìn vấn đề, tin tức trong xã hội được phản ánh trên báo chí; hàng năm có khoảng 40 triệu tin, bài trên báo chí cả nước; mức lan tỏa thông tin từ báo chí lên mạng xã hội khoảng 400 triệu tin; tổng thời lượng phát thanh mỗi năm khoảng gần 20.000 giờ; truyền hình khoảng 50.000 giờ. Những vấn đề xã hội, những tồn tại, bất cập, những sự kiện nóng xảy ra hàng ngày, hàng giờ, hàng phút sẽ được độc giả quan tâm hơn nếu tin tức đó liên quan đến họ, cũng như họ sẽ đặc biệt quan tâm nếu những vấn đề đó được báo chí phân tích nguyên nhân, đưa ra lời giải thỏa đáng. Phương thức đưa tin và tiếp cận tin tức thay đổi nhanh chóng đòi hỏi tin tức, bài viết trên báo chí phải nhanh, mới, đúng, trúng, sâu. Yếu tố nhanh và mới thì mạng xã hội có phần chiếm ưu thế, nhưng phản ánh khách quan, đúng sự thật, trúng vấn đề và khai thác sâu hơn, kỹ hơn, đưa ra giải pháp, được công chúng tin cậy hơn thì đó là ưu thế của báo chí.

Ông Lưu Đình Phúc, Cục trưởng Cục Báo chí, Bộ Thông tin và Truyền thông nhận định: Đưa ra giải pháp không phải là một chức năng chính của báo chí, nhưng xu hướng vận động của báo chí từ thực tiễn nhu cầu của độc giả đã hình thành một "phong cách" mới được gọi là "báo chí giải pháp" báo chí tham gia vào việc đề xuất hoặc khuyến khích các giải pháp, với các bài phân tích, bình luận hoặc điều tra sâu về các vấn đề xã hội, kinh tế và chính trị. Trong bối cảnh độc giả ngày càng né tránh tin tức tiêu cực, báo chí giải pháp là một hướng đi sáng tạo, giúp khôi phục lại lòng tin của

công chúng vào báo chí. Không chỉ giúp độc giả tiếp cận thông tin một cách tích cực, báo chí giải pháp còn mang đến hy vọng và cảm hứng cho những ai đang tìm kiếm cách giải quyết các vấn đề khó khăn trong cuộc sống hằng ngày.

Hiện nay, đã có không ít cơ quan báo chí ở Việt Nam đã định hình phong cách báo chí giải pháp. Số lượng tin bài truyền thông chính sách trên báo chí hằng năm chiếm khoảng gần 20% tổng số lượng tin bài trên báo chí, trong đó có hàng ngàn bài viết đề xuất giải pháp để tháo gỡ vướng mắc, hoàn thiện pháp luật, chính sách, thúc đẩy thay đổi nhận thức để có hành động tích cực cho xã hội. Theo ông Nguyễn Văn Hoài, Tổng Biên tập Báo Nông thôn Ngày nay/Báo điện tử Dân Việt, trước nguy cơ bị cạnh tranh dữ dội bởi các nền tảng mạng xã hội, báo chí truyền thống không còn cách nào tốt hơn là phải khẳng định được thế mạnh so với các dạng thức truyền thông phi truyền thống. Báo chí giải pháp chính là một trong những lời giải có thể giúp cho báo chí truyền thống vượt qua và khẳng định chỗ đứng trong lòng bạn đọc, mặc cho "con bão" thông tin từ mạng xã hội có sức tàn quét khủng khiếp đối với nhu cầu của độc giả.

Báo chí lúc này không chỉ "phanh phui sự thật" (phản ánh tiêu cực), còn phải có trách nhiệm, nghĩa vụ tìm ra nguyên nhân, tập trung vào giải pháp để khắc phục, giải quyết, hướng tới kết quả tích cực, nhấn mạnh vai trò tích cực và trách nhiệm xã hội của báo chí. Nhà báo có thể phơi bày thực trạng tiêu cực, nhưng cuối cùng vẫn cho thấy giải pháp khắc phục. Vì vậy, xu hướng "báo chí kiến tạo" (constructive journalism) hay "báo chí giải pháp" (solutions journalism), tin tức kiến tạo (constructive news) là tất yếu trong sự phát triển của báo chí hiện đại, không chỉ để phù hợp nhu cầu, đòi hỏi ngày càng cao của độc giả, còn thể hiện trách nhiệm của mỗi nhà báo, mỗi tòa soạn, mỗi cơ quan báo chí với sự phát triển của xã hội, cộng đồng... Báo chí kiến tạo không chỉ đưa ra giải pháp, báo chí kiến tạo cần có tính phản biện, khách quan, cân bằng; đề cập những vấn đề quan trọng mà xã hội đang phải đối mặt... Báo chí kiến tạo là báo chí với mục đích xây dựng, tạo ra một xã hội tốt đẹp hơn. Báo chí kiến tạo nhấn mạnh đến trách nhiệm vai trò tích cực của báo chí trong việc xây dựng xã hội lành mạnh. Báo chí không chỉ là nơi đưa ra các giải pháp, bày cho công chúng làm việc này việc kia... Báo chí phải cùng với công chúng "giải" các bài toán hiện thực xã hội, ông Nguyễn Văn Hoài nêu rõ.

Báo chí kiến tạo những giá trị tích cực, tốt đẹp

Từ thực tiễn hoạt động của đơn vị, ông Trần Tiến Duẩn, Tổng biên tập Báo điện tử VietnamPlus, Thông tấn xã Việt Nam cho biết, để triển khai tốt nhiệm vụ báo chí giải pháp, các cơ quan báo chí cần chú trọng phát hiện những vấn đề nóng, nhạy cảm, mới xuất hiện, các nút thắt, điểm nghẽn đang được dư luận quan tâm, đi vào những vấn đề khó, phức tạp, đưa thông tin theo hướng xây dựng, tìm ra cách khắc phục, giải quyết theo hướng nhân văn, nhân đạo; phản ánh sinh động, khách quan, đa chiều, toàn diện, khoa học, sâu sắc và có giải pháp cho từng vấn đề, đem lại lợi ích, hiệu quả nhất cho người dân và đất nước. Bên cạnh đó, các cơ quan báo chí cần chủ động xây dựng các chuyên mục, tổ chức các chiến dịch truyền thông tuyên truyền kịp thời những thông điệp quan trọng trong chính sách của Đảng, Nhà nước, Quốc hội, Chính phủ, ban, bộ, ngành, địa phương để thu hút độc giả trên các phương tiện thông tin đại chúng. Nghiên cứu, triển khai các mô hình truyền thông giải pháp mới trên cơ sở tham khảo kinh nghiệm quốc tế để vận dụng linh hoạt, phù hợp vào hoàn cảnh của Việt Nam.

Các bài viết, nhất là trên báo điện tử cần được thể hiện theo hình thức Longform, E-magazine... mang đến cho người đọc nội dung chuyên sâu với “mâm thông tin” đầy đủ, giá trị nhất, chính xác nhất. Đầu tư lan tỏa thông tin trên mạng xã hội, chú trọng các nền tảng được nhiều người sử dụng

như Zalo, TikTok, Facebook, YouTube, Podcast... góp phần quan trọng vào việc đẩy lùi các tin xấu, độc, tin giả không có kiểm chứng trên mạng xã hội, góp phần định hướng thông tin, định hướng dư luận xã hội. Với các nhà báo, cần không ngừng nâng cao kỹ năng, chuyên môn, am hiểu công nghệ, báo chí dữ liệu để tạo ra các nội dung đa phương tiện như: video, đồ họa, podcast, rồi kỹ năng truyền tải thông tin lên mạng xã hội. Các câu chuyện, nhân vật, bằng chứng, dữ liệu, nhận định chuyên gia, phản biện đa chiều phải được lồng ghép hài hòa trong các tuyến bài.

Bên cạnh đó, ông Trần Tiến Duẩn kiến nghị Nhà nước cần bố trí nguồn kinh phí kịp thời cho các cơ quan báo chí để hỗ trợ cho công tác truyền thông chính sách, thực hiện nhiệm vụ báo chí giải pháp theo quy định của Nhà nước. Hoàn thiện cơ chế đặt hàng, giao nhiệm vụ truyền thông chính sách, truyền giải pháp. Theo ông Lưu Đình Phúc, Cục trưởng Cục Báo chí, Bộ Thông tin và Truyền thông, báo chí đưa ra giải pháp mới góp phần kiến tạo giá trị để xây dựng xã hội tốt đẹp hơn. Vòng quay vận động mang tính quy luật khi mà báo chí kiến tạo những giá trị tích cực, tốt đẹp cho xã hội thì báo chí sẽ được hưởng thành quả từ chính việc mình đã làm. Thúc đẩy thay đổi xã hội tốt đẹp hơn là mục tiêu của báo chí, đưa ra giải pháp là để hành động. Tương lai của báo chí như thế nào phụ thuộc vào hành động của báo chí ở hiện tại. Báo chí cần tăng tính phản biện xã hội, gắn với tiếng nói của người dân, đồng hành cùng nhà nước trong giải quyết các vướng mắc, việc khó.

Để thúc đẩy phát triển báo chí giải pháp, rất cần hình thành “mạng lưới báo chí giải pháp”, gồm nhà báo và cộng tác viên là các chuyên gia, nhà khoa học, nhà quản lý và người dân; rất cần sự vào cuộc của cơ quan chức năng để có quy định khi ban hành dự thảo chính sách, pháp luật thì hồ sơ thẩm định phải gửi kèm bài phản biện trên báo của chuyên gia, nhà khoa học, nhà quản lý và người dân về chính sách hoặc các quy định pháp luật dự kiến sẽ được ban hành. Có nhiều tiếng nói khác nhau, góc nhìn khác nhau sẽ đem đến nhiều phương án lựa chọn để đạt được giải pháp tối ưu, tạo động lực cho sự phát triển đất nước nói chung và cho báo chí nói riêng, ông Lưu Đình Phúc, Cục trưởng Cục Báo chí, Bộ Thông tin và Truyền thông chia sẻ.

Phúc Hằng

Link bài viết: <https://nguoilambao.vn/public/bao-chi-giai-phap-gop-phan-kien-tao-gia-tri-de-xay-dung-xa-hoi-tot-dep-hon>